

เอกสารจดหมายเหต
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว:
มรดกความทรงจำแห่งโลก

นางสาวณัฐชา กัลยาณูญ นักจดหมายเหตุชำนาญการ สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ

- เอกสารมรดกความทรงจำแห่งโลก
- เอกสารจดหมายเหตุนพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงปฏิรูปการบริหารการปกครองประเทศสยาม พ.ศ. 2411 - 2453
- การให้บริการเอกสารจดหมายเหตุนพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

มรดกความทรงจำแห่งโลก (Memory of the World: MoW)

คืออะไร

“มรดกเอกสาร (Documentary Heritage) ที่มีการบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมของโลก แสดงให้เห็นวิวัฒนาการของความคิด การค้นพบ และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ ทั้งวิวัฒนาการทางภาษา วัฒนธรรม ผู้คน และความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมและโลก ซึ่งเป็นมรดกตกทอดจากสังคมในอดีต มาสู่ปัจจุบัน และสืบสานต่อไปให้แก่สังคมในอนาคต”

ทะเบียนเอกสาร ความทรงจำแห่งโลก

(Register of the Memory of the World)

unesco

International Register

ทะเบียนนานาชาติ
(International Register)

unesco

Regional Register

ทะเบียนภูมิภาค
(Regional Register)

unesco

National Register

ทะเบียนแห่งชาติ
(National Register)

มรดกความทรงจำแห่งโลก

ของประเทศไทย

ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง

The King Ram Khamhaeng Inscription

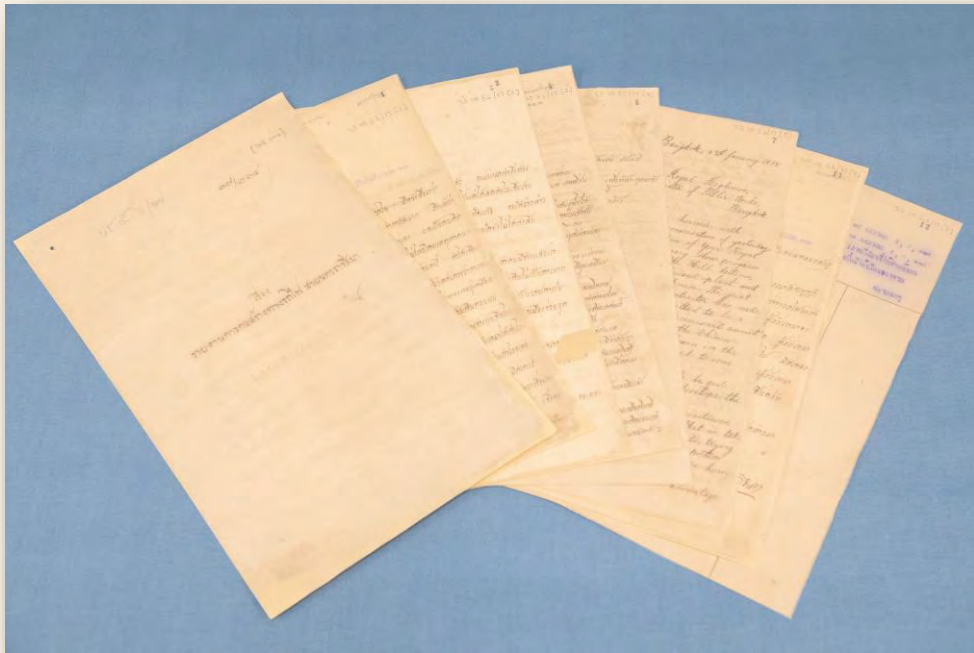

ขึ้นทะเบียนเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2546

เอกสารจดหมายเหตุพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงปฏิรูปการบริหารการปกครองประเทศสยาม พ.ศ. 2411 – 2453

Archival Documents of King Chulalongkorn's Transformation of Siam (1868 – 1910)

ขึ้นทะเบียนเมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2553

จารึกวัดโพธิ์

The Epigraphic Archive of Wat Pho

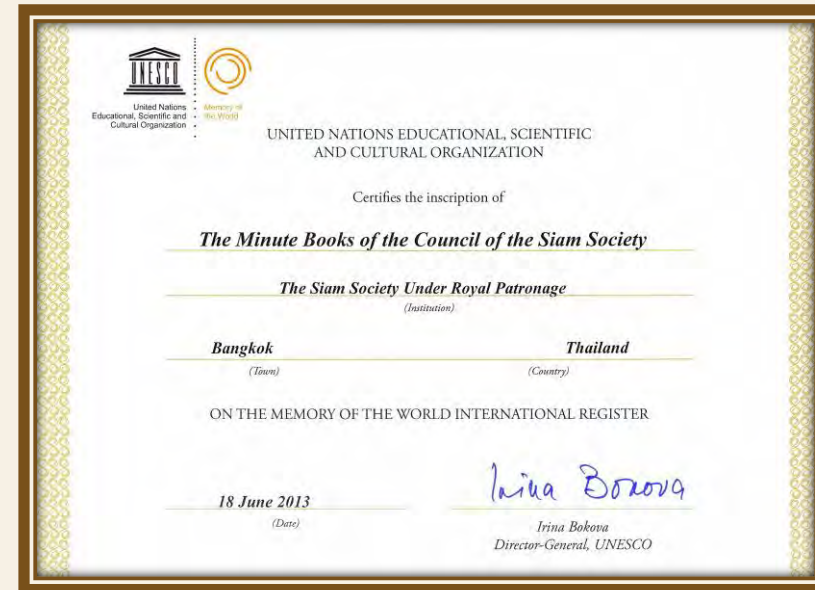

ขึ้นทะเบียนเมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2554

บันทึกการประชุมของคณะกรรมการสยามสมาคม ในพระบรมราชูปถัมภ์

The Minute Books of the Council of the Siam Society

ขึ้นทะเบียนเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2556

ฟิล์มกระจกและภาพต้นฉบับ ชุดหอพระสมุดวชิรญาณ

The Royal Photographic Glass Plate Negatives and Original Prints Collection

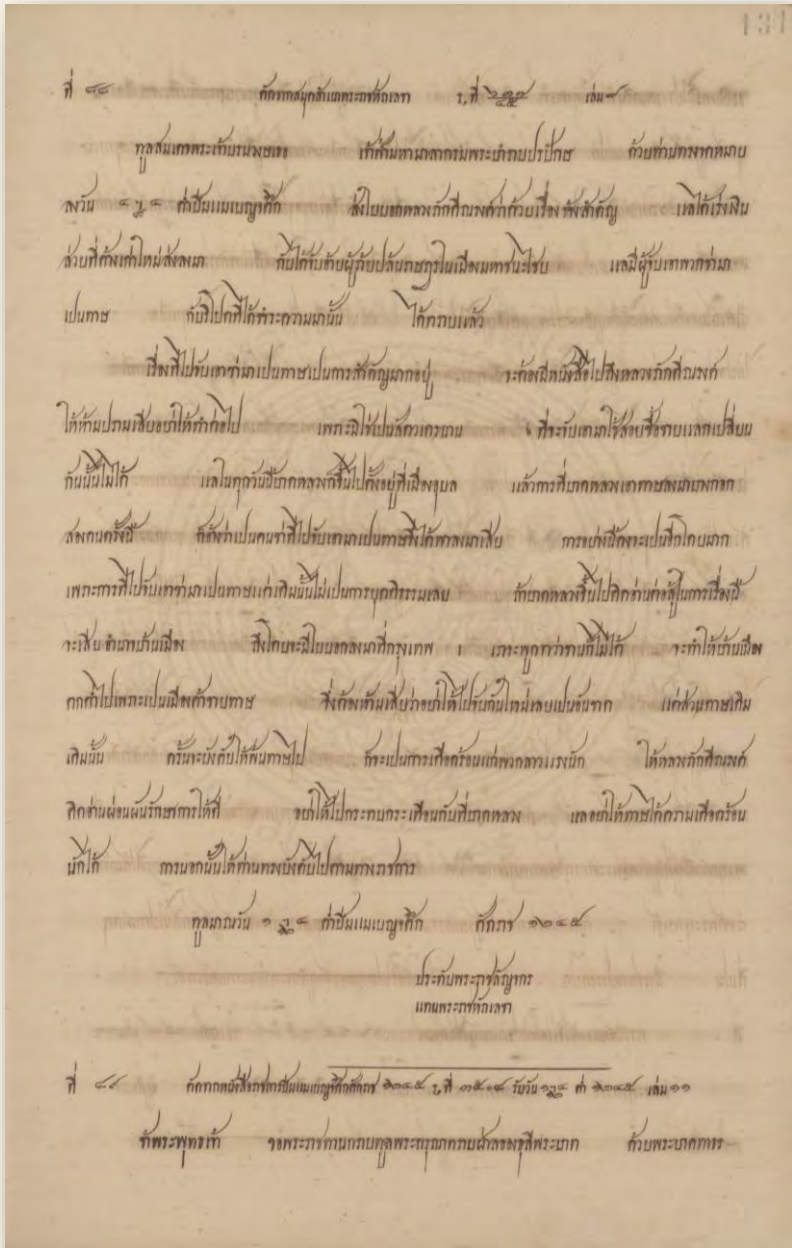

ขึ้นทะเบียนเมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2560

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว ทรงปฏิบัติพระราชกรณีย
กิจน่านับการ ซึ่งล้วนเป็นประโยชน์
ต่อประเทศชาติ นับเป็นยุคที่มีการ
ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบ้านเมืองใน
ทุกด้าน ซึ่งก่อให้เกิดความก้าวหน้า
ทัดเทียมอารยประเทศ

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงวางนโยบายในการบริหารประเทศใน
ช่วงเวลาที่ชาติตะวันตกกำลังดำเนินการ
ล่าอาณานิคม

- การบริหารราชการจากส่วนกลางสู่ส่วนภูมิภาค
- การจัดระบบทางการทหารและตำรวจ
- การจัดระบบกฎหมาย
- การสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับมหาอำนาจ
- การจัดทำนโยบายทางสังคมที่สำคัญ เช่น การเลิกทาส การจัดระบบโรงเรียน ทรงให้ยกเลิกการเล่นการพนัน การปฏิรูปคณะสงฆ์ ส่งเสริมพัฒนาเศรษฐกิจโดยแนวทางการตลาด สถาปนาสถาบันทางการคลังและงบประมาณ เป็นต้น

พระราชดำริที่ขอม เปิดทางรถไฟผ่านนครราชสีมา ตอนกรุงเก่า

เราสู้คิดว่าการที่จะให้ทำวันนี้ เป็นเกียรติยศแก่ตัวเรา แต่เป็นที่อื่นคือวันที่จะให้ทำการรถไฟผ่านนี้สำเร็จได้ ถึงแม้ว่า เป็นส่วนหนึ่งขอมหนึ่งเพราะเหตุว่าให้ทำการเพื่อประโยชน์แก่พระราช อาณาจักรไม่เฉพาะแก่คนในประเทศของเรา แต่ให้เป็นประโยชน์ไปแก่ มนุษย์ที่ปวงกวายนี่คือที่พิจารณาแห่งเจ้ากรมรถไฟพระวอถึงการที่เป็น มาโดยลำดับก็เห็นแก่กิจการจนถึงเวลาที่รถไฟเปิดในสมัยนี้ใครนึกถึงการ ที่เป็นล่วงมาแล้ว คือการที่มีความปรารถนาโดยความมุ่งหมายอันมีความหวัง ใจว่าจะสำเร็จโดยมีประสงค์บ้าง รู้สึกที่เกิดความรำคาญบ้าง มีความ วิตกกังวลว่ามิใช่ไม่ตลอดไปบ้าง มีเหตุที่ควรเสียดสีบ้าง แก่เมื่อ ด้ความคิดที่นึกมาตามลำดับเหล่านี้เสียแล้ว คิดถึงการทำรถไฟทำวันนี้ ก็เป็นเหตุให้เกิดความชื่นชมยินดีว่าถึงแม้ว่าการที่จะให้ทำในสมัยนี้ไม่ได้เต็ม ที่ก็ถึงความมุ่งหมายแล้วโดยที่คิด เป็นที่พึงพอใจแล้วเห็นได้ว่าเป้าหมายแห่งความ ชุลาหะของกรมรถไฟได้เสนามาที่กระทรวงโยธาธิการด้วย ซึ่งโดยสภาพ พยายามต่างหากมาแต่แรกจนถึงขั้นเป็นผู้สมควรที่จะให้ความช่วยเหลือ ของเราแต่ และเป็นเครื่องให้มีความเข้าใจ ความความสุภาพเหมือนนี้จะ ไปได้ก็เพื่อความรำคาญเมื่อถึงถึง ให้ผู้ทำโดยที่ทำการให้สำเร็จ ตลอดโดยไม่ว่า

เราขออำนาจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และกรมรถไฟที่จะให้ทำการต่อไป ภาณาฯ ขอให้ทำการที่ปวงสำเร็จเป็นประโยชน์แก่พระราชอาณาจักรสืบไป

พระบรมราชินีนาถได้พร้อมด้วยเรา ขอขมาใจเสนาบดีกระทรวง โยธาธิการและกรมรถไฟที่ได้เห็นแก่กิจการที่ปวงในเวลานี้ เป็นที่พึงพอใจ และที่จัดอย่างนี้คือกล่าวถึง เราทั้งสองนี้ด้วย

มีที่นี้จะไปอย่าเห็นแก่เจ้ากรมงานที่กล่าวถึง ให้ทำโดยที่ อดนี้สำเร็จได้ เพื่อจะให้เป็นที่หมายแห่งความพอใจของเรา แลความดีของเราซึ่งให้ทำไว้ในกาลอันเป็นประโยชน์อันนี้ที่เรามี ความระใจกับมี

เอกสารชุดนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับความสำเร็จในการบริหาร ราชการในสมัยรัชกาลที่ 5 ทุกด้าน

มีลักษณะเป็นเอกสารตัวเขียนบนกระดาษข่อย กระดาษ ใบหม่อน (กระดาษสา) และเอกสารตัวพิมพ์บนกระดาษที่สั่งจาก ต่างประเทศ (กระดาษฝรั่ง) ประกอบด้วยเอกสารโต้ตอบ พระราช บัณฑิตถึงเสนาบดี พระราชวงศ์ ข้าราชการ พระราชวิจารณ์ รายงาน การประชุม ร่างพระราชกฤษฎีกา และพระราชกำหนด ตลอดจนรัชสมัย รวมทั้งเป็นแหล่งข้อมูลพื้นฐานที่ทรงใช้เป็นเหตุผลในการวางแผน และดำเนินงานในการปฏิรูปการพัฒนาประเทศ

เอกสารจัดทำขึ้นโดยสำนักราชเลขาธิการ และกระทรวง 12 กระทรวงที่ทรงสถาปนาขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2435 ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ที่ หอสมุดแห่งชาติ และหอจดหมายเหตุแห่งชาติ

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ

เอกสารจดหมายเหตุ

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงปฏิรูปการบริหารการปกครองประเทศไทย
พ.ศ. 2411 - 2453

ทรงยกให้เป็นหนังสือพิเศษ

เลขที่: ทรงรวบรวม

๓ พระสงฆ์ผู้ช่วย

สามารถให้เป็นผู้ช่วย

มณฑลอุดร เลขที่: ทรง

ผู้ช่วยมณฑลอุดร

ผู้ช่วยกรมสมการ

๔ พระสงฆ์ผู้ช่วย

มณฑลอุดร ที่: ทรง

ทูลเกล้าฯ ถวาย

การศึกษา ที่: ทรง

ไม่มี เลขที่: ทรง

ให้ทูลเกล้าฯ ถวาย

มณฑลอุดร

๕ พระสงฆ์ผู้ช่วย

ไม่ทราบเลขที่

เอกสารชุดนี้ประกอบด้วยพระราชกฤษฎีกา บันทึกลง
โต้ตอบ หมายรับสั่ง พระราชกำหนด รายงานการประชุม
คณะที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน รายงานเหตุการณ์ และอื่น ๆ
ที่เขียนบนกระดาษทำด้วยมือ บนกระดาษที่สั่งมาจาก
ต่างประเทศ และพิมพ์ด้วยเครื่องพิมพ์

นอกจากนี้ยังมีราชกิจจานุเบกษาซึ่งเป็นการรวม
เล่ม เอกสารที่เป็นแผ่นซึ่งพระบาทสมเด็จพระ
จอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสถาปนาขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์
เพื่อประกาศให้ราษฎรไทยทราบพระราชกฤษฎีกาและพระ
ราชกำหนดต่าง ๆ โดยก่อนหน้านั้นเอกสารเหล่านี้ได้รับการ
เก็บรักษาไว้ที่สำนักราชเลขาธิการ ต่อมาสำนักราช
เลขาธิการทยอยส่งให้หอจดหมายเหตุเก็บรักษาและ
ให้บริการเมื่อ พ.ศ. 2495

ตัวอย่างเอกสารจดหมายเหตุ

ด้านสร้างความปลอดภัยในสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพ

ร.5 ม 1.3/8 พระราชบัญญัติเลิกทาสและลักษณะทาสในกรุงสยามและมณฑลบูรพาและพายัพ (21 ก.พ. 118 – 20 มิ.ย. 124)

๑๕/๑๖

ร.5 ม 1.3/8

พระบัญชาเลิกทาส

มณฑลพายัพ

เลิกทาสในกรุงสยาม

ร.5 ม 1.3/8

คำสั่งว่าการเลิกทาส

วันที่ ๒๔ เดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๒๑๘

ข้าพระพุทธเจ้า ขอพระราชทานกราบบังคมทูลพระกรุณา กราบ
นำลออกฎที่ระบาค
ด้วยข้าพระพุทธเจ้า ได้รับพระราชทานพระบรมราชโองการที่ ๑๗๖, ๑๗๗
ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๗๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้ข้าพระพุทธเจ้า มีอำนาจรับพระ เจ้าผู้ถูกทาส และ กรมหมื่นราชบุรีดิเรกฤทธิ์
ในการที่จะมีโทษ แลแต่ต้องตราสั่งในคดี เรื่องทาสที่ เกี่ยวข้องกับ โรงทาส
ระบาค เมือง มณี ความที่ระบาควิเศษ เปน กิจของจรรยาทุกคุณ
โทษ แลทาสวิเศษเหล่านี้ ได้รวบรวมเกล้าฯ ทุกประการแล้ว พระเดชพระคุณ
แผ่นดินเกล้าฯ ทาสที่อยู่มิได้
การ เรื่องนี้ ข้าพระพุทธเจ้า ก็ได้มีโทษ แลระบาควิเศษ เปนแต่ของ
จรรยาทุกคุณฯ ทั้งโทษ แล เจ้าผู้รับสั่ง มีอยู่ใน ระบาคระบาค เมือง มณี
ขอแก้ไขกฎหมายที่ระบาค
ความคึกที่ระบาควิเศษ เปนที่ให้ตกลงในเรื่องนี้ เปนความคิดที่มาก
ควรทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แผ่นดินทรง แลข้าพระพุทธเจ้า มีความสงไสย
ขอความมากริมในโทษ แลแต่แห่งหนึ่ง คือ ที่ว่าความ ขอบ ความโทษ แล
ที่มีโทษทาส เปนเพียงแต่ ๑ ขวบขึ้นไป แลค่าตัวคงอยู่เพียง ๑๐๐ บาท
ทาส แลขอ เป็ความที่ระบาค แลตั้งจากยุโรปถึงพระนคร แผ่นดินจึงขึ้น ข้า
พระพุทธเจ้า จึงไม่เข้าใจ ว่าทาสที่ เป็คนระบาค แลตั้งจากยุโรปถึงพระนคร

นี่ จะได้แก่อย่างไร ทั้งโทษ แลระบาควิเศษ เปนที่ จะยังไม่
นำความ เรื่องนี้ กราบบังคมทูล
เวลาวันที่ข้าพระพุทธเจ้า ได้ขอพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ได้ถูกเป็น เรื่องนี้
ความ เป็ที่ เปนอย่าง เดียวกัน เป็ที่ว่าควร จะรับโทษ แลระบาควิเศษ เปนที่
ความที่ยังไม่ เข้าใจขอ
ความคือว่า ข้าพระพุทธเจ้า โปรดเกล้าฯ
ข้าพระพุทธเจ้า ได้ขอพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
แผ่นดินที่ระบาคไทย

ตัวอย่างเอกสารจดหมายเหตุ ด้านการส่งเสริมการศึกษา

ร.5 ศ 5 (ว)/55 ตั้งโรงเรียนวัดเบญจมพิตร (17 ส.ค. 119)

๖๕๕๕๕๕๕๕

ที่ว่าการมหาดไทย
วันที่ ๑๖ เดือน มกราคม ร.ศ. ๑๑๙

ขอพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ปรึกษา
ด้วยข้าพระพุทธเจ้ากับพระยาวิบูลย์ศรีได้ช่วยกันจัดการ
ที่จะตั้งโรงเรียนวัดเบญจมพิตร และจะตั้งสภามหาวิทยาลัย
สอนวิชาเหล่านี้ตามพระบรมราชประสงค์ ได้ส่งมาขอเกล้าฯ ถวาย
พร้อมกับขณานัติด้วยแล้ว

วิชาและหลักสูตรตามที่ได้นำไปขอความเห็นชอบ ซึ่งยังไม่
เคยมีที่ไหนได้ ทั้งวิชาที่จะสอนเป็นวิชาที่ไม่เคยสอนใน
โรงเรียน และยังไม่มีแบบเรียนอยู่โดยมาก เพราะฉะนั้นจะหมาย
ว่าจะทำก็ได้ทั้งนี้ขอเรียนไว้ที่เดียวยังไม่ได้ วิชาและหลักสูตรที่
ได้จะไว้ในที่นี้ เป็นได้แต่เสนอประมาณไว้เป็นความเข้าใจที่มีระหว่าง
ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องด้วยโรงเรียนนี้

ตามความกรุณาของเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี เมื่อได้ทราบ
มาดลารไว้เรียบร้อยแล้ว จึงได้ทำไปส่งต่อซึ่งมีที่แต่โดยข้าง
ก่อนเกล้าของ
รายนการฝึกสอนแล้ว จึงทำว่าแบบแผนเช่นนี้ไว้ได้

เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรีว่า ถ้าได้จัดตั้งโรงเรียน
ในปลายปีนี้ อีกสักปีหนึ่งพอที่โรงเรียนแล้ว แยกการฝึกสอนในโรงเรียน
วัดเบญจมพิตรก็เห็นจะพอเรียนรอบ เปิดโรงเรียนการได้

ควรมีควรแล้วแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ข้าพระพุทธเจ้า **ตั้งโรงเรียน** ขอพระ
4

๖๕๕๕๕๕๕๕

อธิบายวิชาและหลักสูตรที่จะสอน
ในโรงเรียนวัดเบญจมพิตร

๑. หลักสูตรที่คิดขึ้นโดยเจตนาจะสอนวิชาต่าง คือวิชาต่าง ๆ
ซึ่งแปลประโยชน์สำหรับตัวผู้ปกครอง ผู้ปกครองผู้ปกครองผู้
ทุก ๆ คน ไทยนี้เรียนมาก่อน เมื่อมีโรงเรียนวิชาออกตามหลักสูตร
นี้แล้ว แม้จะออกจากโรงเรียนไปทำมาหากิน วิชาที่ได้เรียน
ตามหลักสูตรนี้ ก็จะแปลประโยชน์แก่คนได้ไม่แต่ที่โรงเรียน
ผู้เดียวมีอุปนิสัยและโอกาสที่จะเรียนวิชาเฉพาะอย่างหนึ่งอย่างใด
ก็จะไปเรียนวิชาอย่างอื่นได้ตามอัธยาศัยและความประสงค์ ส่วน
วิชาที่ได้เรียนตามหลักสูตรนี้ ก็คงยังแปลประโยชน์ได้ไม่สู้เปล่า

๒. ด้วยเจตนาตั้งวิชาขึ้นแล้ว จึงได้กำหนดวิชาที่จะสอนตาม
หลักสูตรเป็น ๕ หมวด คือวิชาหนังสือหมวด ๑ วิชาเลขหมวด ๑
วิชาสำหรับรักษาตัวหมวด ๑ วิชาสำหรับเลี้ยงชีพหมวด ๑ วิชาสำหรับ
รักษาทรัพย์หมวด ๑

๓. วิชาหนังสือมีประโยชน์อย่างไร เป็นที่เข้าใจกันอยู่แล้ว
ไม่ต้องอธิบาย แต่วิชาหนังสือที่กล่าวมาแล้วจะสอนตามหลักสูตรนี้ จะ
สอนตอนใดไม่ให้ถึงถึงขั้นที่จะเป็นเสมียน ขยายเอาเพียงไม่กี่
หนังสือได้ และอาจจะเขียนเลขอย่างและความประสงค์ของกลางเป็น
ตัวหนังสือได้ พอให้ความต้องการและใช้ในชีวิตของเมืองสามัญ

๔. วิชาเลข มีประโยชน์อย่างไรโดยย่อขอเรียนด้วยกับแล้ว
วิชาเลขที่จะสอนตามหลักสูตรนี้ สอนให้มีความรู้พอคิดใจพอค้าค้าได้
และสอนวิชาทำบัญชีให้พอรู้ทำบัญชีรับจ่ายกับทรัพย์สินของตนได้

๕

๖๕๕๕๕๕๕๕

แบบวิชาที่จะสอนในโรงเรียนวัดเบญจมพิตร

๑. วิชาหนังสือไทย สอน ๓ อย่าง คือ สอนให้รู้จัก
อ่านหนังสือ แต่ให้เข้าใจความหมายหนังสือที่อ่านนั้น จัดเป็นวิชาสอน
อ่านอย่าง ๑ สอนให้เขียนหนังสือให้ถูกต้อง และให้เขียนง่ายเขียน
เร็ว ทั้งให้เขียนข้อความคร่าว ๆ จัดเป็นวิชาสอนเขียนอย่าง ๑
สอนให้รู้จักเขียนคำพูด แต่งตัวหนังสือ แต่ให้รู้วิธีที่จะเรียงถ้อยคำ
ให้ถูกต้องตามภาษา จัดเป็นวิชาสอนแต่งอย่าง ๑ รวมเป็น ๓ อย่าง
ดังนี้ แต่วิชาทั้ง ๓ อย่างนี้ การสอนเข้าแก่แบบอย่างละ ๑ ตอน คือ

สอนอ่าน
ตอนที่ ๑ สอนตั้งแต่ ก ข ค กา ไปจนให้มีความรู้จนอาจจะ
อ่านหนังสือที่ใช้นั้นได้พอสมควรตามสมควร
ตอนที่ ๒ สอนอ่านหนังสือที่มีศัพท์ และความยากขึ้น เป็น
อ่านหมายพระภาคพระราชนิพนธ์ได้
ตอนที่ ๓ สอนอ่านหนังสือที่ยาก คือ หนังสือโคลง ฉันท์
และหนังสือมหาชาติ เป็นต้น

สอนเขียน

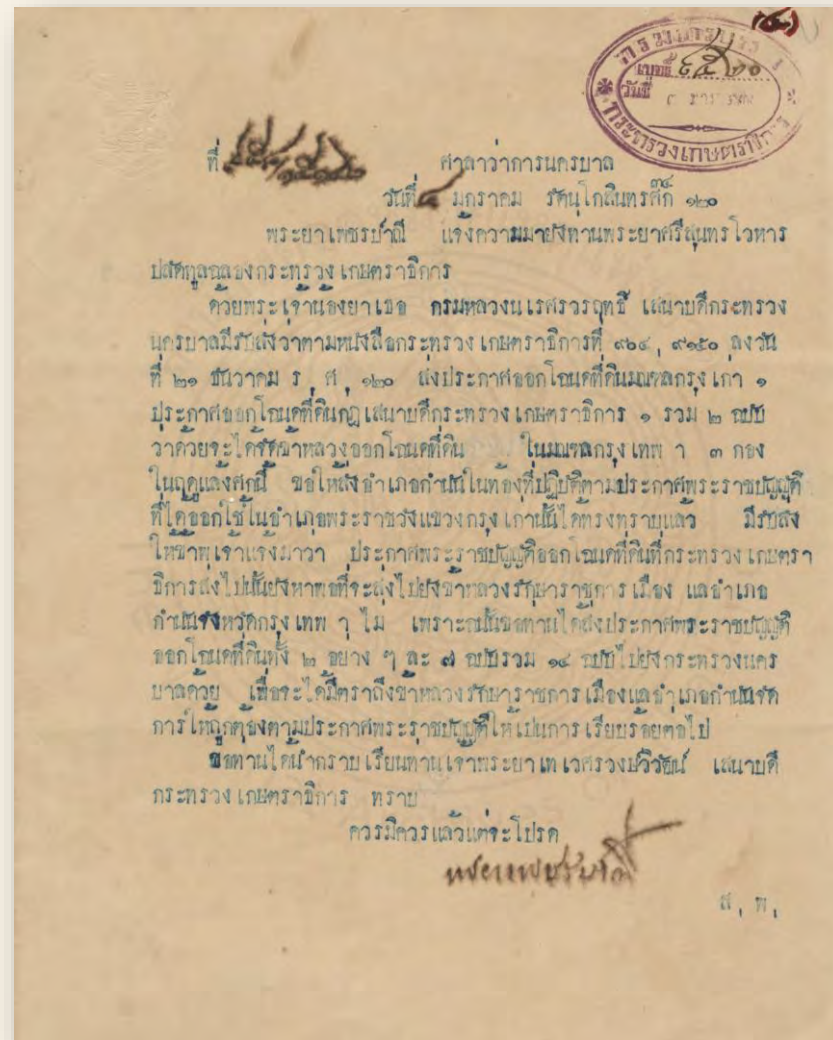
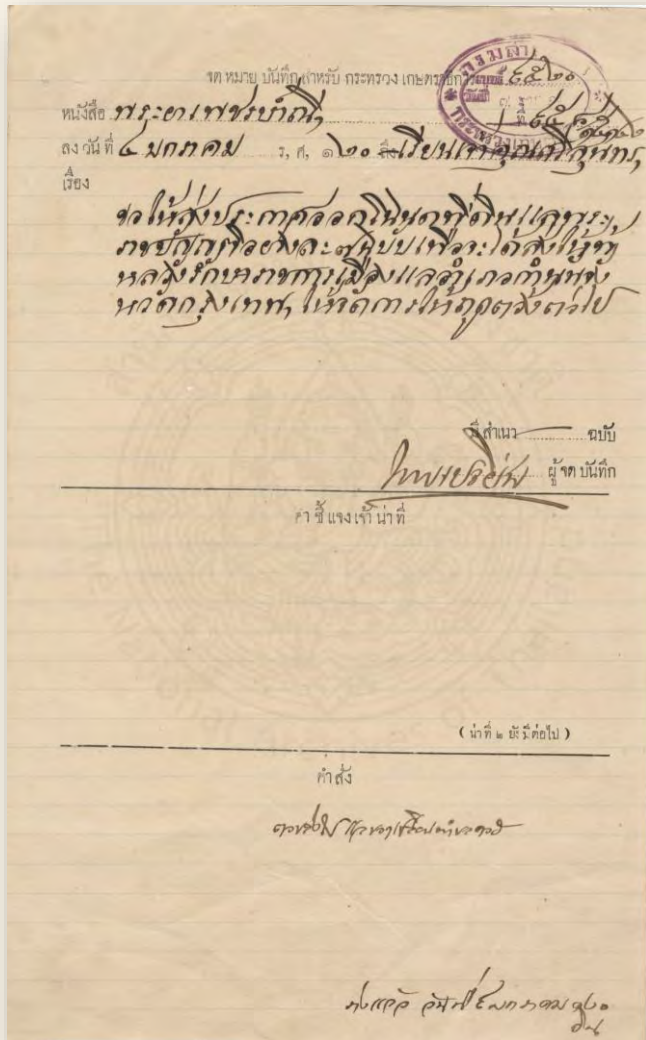
ตอนที่ ๑ ฝึกเขียนมีนิจ เส้นดินสอด และให้รู้จักเขียนคำซึ่งใช้
กันเป็นสามัญ เช่น เขียนนิทานได้
ตอนที่ ๒ ฝึกเขียนมีนิจด้วยเส้นหมึก และให้เขียนหนังสือซึ่ง
มีศัพท์ เช่น ท่องพระราชนิพนธ์พระราชนิพนธ์
ตอนที่ ๓ สอนให้เขียนตามตัวอักษรอย่างใด คือ ให้รู้วักวาม
ใจที่มีหลักตามตัวอักษรและตัวอักษร เป็นที่สั่งบอกอย่างใด

๖

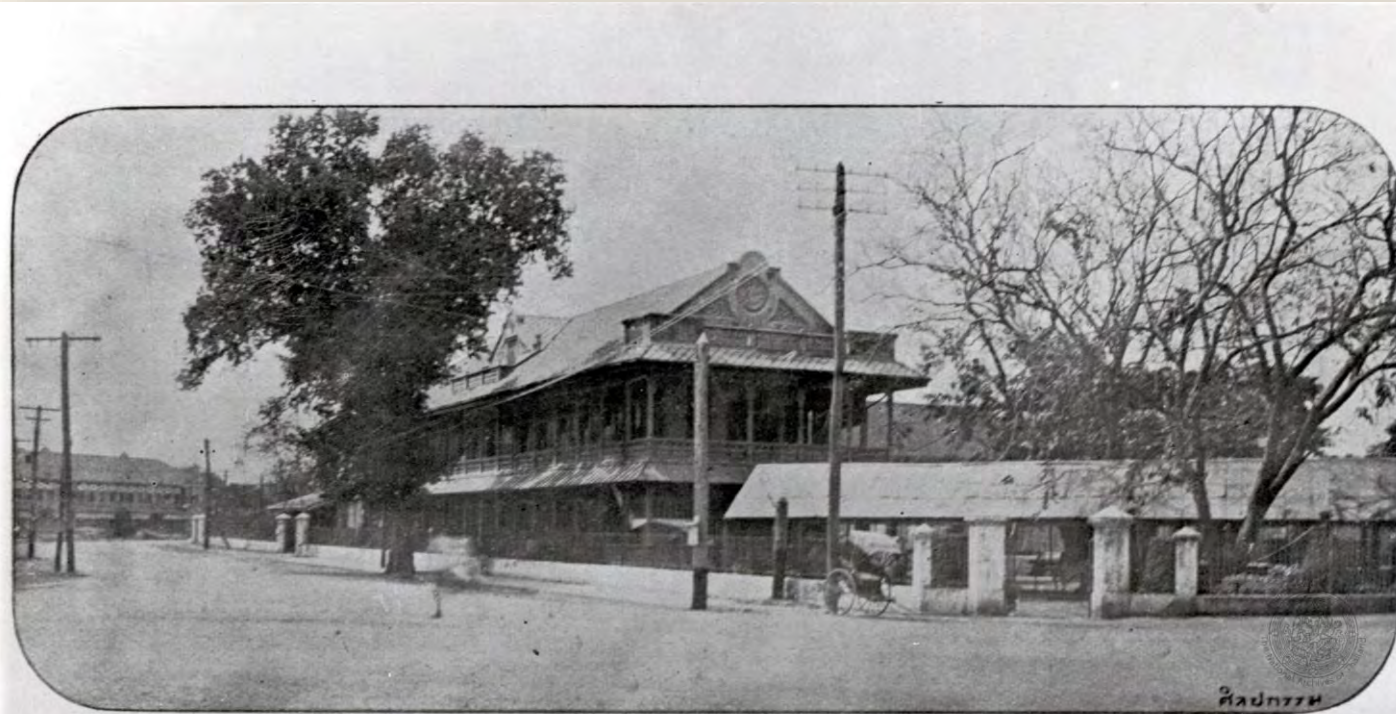
ตัวอย่างเอกสารจดหมายเหตุ ด้านการปฏิรูปที่ดิน

กส 6/1785 ประกาศออกโฉนดที่ดินมณฑลกรุงเทพฯ (ร.ศ. 120)

ตัวอย่างเอกสารจดหมายเหตุ
ด้านการปฏิรูปที่ดิน

ภ 002 หมาย 36 - 11 (2) กระทรวงเกษตรราธิการ

กระทรวงเกษตรราธิการ แล หอทะเบียนที่ดิน
ถนนราชินี แล ถนนพระพิทักษ์
เชิงสะพานอุบลรัตน์

MINISTRY OF LANDS AND AGRICULTURE
AND THE
LAND RECORDS DEPARTMENT.
RAJINI AND PHRA BIDAKS ROADS,
AT THE FOOT OF UBOL RATANA BRIDGE.

ตัวอย่างเอกสารจดหมายเหตุ

ด้านการปฏิรูปทหารและความมั่นคง

ร.5 ก 13.2/20 จัดการทหารมณฑลกรุงเทพฯ (28 ส.ค. - 5 ก.พ. 120)

๕๐๓๖

ลพบุรียกเป็นกัน การที่ระรอกไว้กันกองทัพ
ผู้ให้ชื่อที่อยู่ที่ทางนอกไม่ได้
เห็นท้าวเกล้าฯ ว่า สมควรจักให้กองรักษา
การซึ่งตั้งอยู่ที่ศาลาตงพระวิหารทั้ง ๒ กองรวม
อยู่ในหนึ่ง ค่ายเดอรัปโลกคู่ ๑ ชีวนครอัยโกหรือ
เดอรัปหรือ ชีจันนวกทหารตามจำนวนที่จะกอง
สลักเปลี่ยนตาม รวมอยู่แห่งเดียวกันเป็นกอง
หนึ่ง เรียกว่ากองรักษาทหารในพระนคร ชีงที่
ยัง ค่ายบึงพูน ทวารวดีกลาง แลตามรั้วทหารซึ่งตั้ง
อยู่ในพระนครทุกตำบล เว้นแต่ที่ในพระนคร
วังวัง ซึ่งชีงกรมทหารมหาดเล็ก แลกรมทหาร
วังวัง รักษาอยู่แล้ว แลชีงส่วนเล็กซึ่งกรมทหาร
มหาดเล็กกับกรมทหารราบที่ ๕ รักษาอยู่แล้วนั้น
กับตัวชีงทหารจีนในพระนครเช่นการคุมพลรักษา
ซึ่งเกิดอยู่ในคนทหาร หรือเหตุที่ไม่ได้อยู่กับคน
ทหารแต่เห็นสิ่งกำลังของกองที่จะระบอบกัน จะให้
ออกจระงับเหตุให้ทันทั่วทั้ง ส่วนสถานที่กอง
รักษาเห็นท้าวเกล้าฯ ว่า สมควรจักให้
ตั้งเน้ศาลาตงพระวิหารชั้นล่างของชีงวัดพระ
ทรงกลาใหม่ เป็นทางสลักที่กระไรที่
ประระงับในการขึ้นก่อป สิกอรัปเกล้าฯ ว่า
เวลาเช่นนี้ให้ฉีกประระงูปศาลาตงพระวิหารเสียที่
หมก ให้เห็นทางมูซึ่งเป็นที่กองรักษา ท
ทหารกองรักษากระไรให้กระวกลคนแลสิ่งที่ไม่
มาให้เห็นขบอียดกองตามแบบ เป็นทางที่
กระวกลแจ่งไปจีนให้สลักไว้แต่หนึ่ง จักพระ
เจ้าให้พระระบอบพระมหาดเล็กหรือเขตพล
ส่วนพระระบอบอื่นจะขอ ให้ที่กรมพระ
ลาอนุของพระระบอบอื่น เป็นพระทรงกลาใหม่ ใน
วังวังสถานที่ทรงเห็น แลกองอนุ
ทกลงแล้ว แต่ตามที่จะรักกันที่พระ
พุทธเจ้า

๕๐๓๖

ลพบุรียกเป็นกัน การที่ระรอกไว้กันกองทัพ
ผู้ให้ชื่อที่อยู่ที่ทางนอกไม่ได้
เห็นท้าวเกล้าฯ ว่า สมควรจักให้กองรักษา
การซึ่งตั้งอยู่ที่ศาลาตงพระวิหารทั้ง ๒ กองรวม
อยู่ในหนึ่ง ค่ายเดอรัปโลกคู่ ๑ ชีวนครอัยโกหรือ
เดอรัปหรือ ชีจันนวกทหารตามจำนวนที่จะกอง
สลักเปลี่ยนตาม รวมอยู่แห่งเดียวกันเป็นกอง
หนึ่ง เรียกว่ากองรักษาทหารในพระนคร ชีงที่
ยัง ค่ายบึงพูน ทวารวดีกลาง แลตามรั้วทหารซึ่งตั้ง
อยู่ในพระนครทุกตำบล เว้นแต่ที่ในพระนคร
วังวัง ซึ่งชีงกรมทหารมหาดเล็ก แลกรมทหาร
วังวัง รักษาอยู่แล้ว แลชีงส่วนเล็กซึ่งกรมทหาร
มหาดเล็กกับกรมทหารราบที่ ๕ รักษาอยู่แล้วนั้น
กับตัวชีงทหารจีนในพระนครเช่นการคุมพลรักษา
ซึ่งเกิดอยู่ในคนทหาร หรือเหตุที่ไม่ได้อยู่กับคน
ทหารแต่เห็นสิ่งกำลังของกองที่จะระบอบกัน จะให้
ออกจระงับเหตุให้ทันทั่วทั้ง ส่วนสถานที่กอง
รักษาเห็นท้าวเกล้าฯ ว่า สมควรจักให้
ตั้งเน้ศาลาตงพระวิหารชั้นล่างของชีงวัดพระ
ทรงกลาใหม่ เป็นทางสลักที่กระไรที่
ประระงับในการขึ้นก่อป สิกอรัปเกล้าฯ ว่า
เวลาเช่นนี้ให้ฉีกประระงูปศาลาตงพระวิหารเสียที่
หมก ให้เห็นทางมูซึ่งเป็นที่กองรักษา ท
ทหารกองรักษากระไรให้กระวกลคนแลสิ่งที่ไม่
มาให้เห็นขบอียดกองตามแบบ เป็นทางที่
กระวกลแจ่งไปจีนให้สลักไว้แต่หนึ่ง จักพระ
เจ้าให้พระระบอบพระมหาดเล็กหรือเขตพล
ส่วนพระระบอบอื่นจะขอ ให้ที่กรมพระ
ลาอนุของพระระบอบอื่น เป็นพระทรงกลาใหม่ ใน
วังวังสถานที่ทรงเห็น แลกองอนุ
ทกลงแล้ว แต่ตามที่จะรักกันที่พระ
พุทธเจ้า

๕๐๓๖

ลพบุรียกเป็นกัน การที่ระรอกไว้กันกองทัพ
ผู้ให้ชื่อที่อยู่ที่ทางนอกไม่ได้
เห็นท้าวเกล้าฯ ว่า สมควรจักให้กองรักษา
การซึ่งตั้งอยู่ที่ศาลาตงพระวิหารทั้ง ๒ กองรวม
อยู่ในหนึ่ง ค่ายเดอรัปโลกคู่ ๑ ชีวนครอัยโกหรือ
เดอรัปหรือ ชีจันนวกทหารตามจำนวนที่จะกอง
สลักเปลี่ยนตาม รวมอยู่แห่งเดียวกันเป็นกอง
หนึ่ง เรียกว่ากองรักษาทหารในพระนคร ชีงที่
ยัง ค่ายบึงพูน ทวารวดีกลาง แลตามรั้วทหารซึ่งตั้ง
อยู่ในพระนครทุกตำบล เว้นแต่ที่ในพระนคร
วังวัง ซึ่งชีงกรมทหารมหาดเล็ก แลกรมทหาร
วังวัง รักษาอยู่แล้ว แลชีงส่วนเล็กซึ่งกรมทหาร
มหาดเล็กกับกรมทหารราบที่ ๕ รักษาอยู่แล้วนั้น
กับตัวชีงทหารจีนในพระนครเช่นการคุมพลรักษา
ซึ่งเกิดอยู่ในคนทหาร หรือเหตุที่ไม่ได้อยู่กับคน
ทหารแต่เห็นสิ่งกำลังของกองที่จะระบอบกัน จะให้
ออกจระงับเหตุให้ทันทั่วทั้ง ส่วนสถานที่กอง
รักษาเห็นท้าวเกล้าฯ ว่า สมควรจักให้
ตั้งเน้ศาลาตงพระวิหารชั้นล่างของชีงวัดพระ
ทรงกลาใหม่ เป็นทางสลักที่กระไรที่
ประระงับในการขึ้นก่อป สิกอรัปเกล้าฯ ว่า
เวลาเช่นนี้ให้ฉีกประระงูปศาลาตงพระวิหารเสียที่
หมก ให้เห็นทางมูซึ่งเป็นที่กองรักษา ท
ทหารกองรักษากระไรให้กระวกลคนแลสิ่งที่ไม่
มาให้เห็นขบอียดกองตามแบบ เป็นทางที่
กระวกลแจ่งไปจีนให้สลักไว้แต่หนึ่ง จักพระ
เจ้าให้พระระบอบพระมหาดเล็กหรือเขตพล
ส่วนพระระบอบอื่นจะขอ ให้ที่กรมพระ
ลาอนุของพระระบอบอื่น เป็นพระทรงกลาใหม่ ใน
วังวังสถานที่ทรงเห็น แลกองอนุ
ทกลงแล้ว แต่ตามที่จะรักกันที่พระ
พุทธเจ้า

ตัวอย่างเอกสารจดหมายเหตุ

ด้านการปฏิรูปทหารและความมั่นคง

ร.5 ก 13.2/20 จัดการทหารมณฑลกรุงเทพฯ (28 ส.ค. - 5 ก.พ. 120)

๓
ร.๕ก.๑๓.๒/๒๐ (๖)
๔๖๕๐

กาลายกกรมทหาร
วันที่ ๓ กันยายนรัตนโกสินทรศก ๒๓๖๐
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาบดินดีเดโช
ทูลเกล้าฯ ถวายพระทูลเกล้าฯ ถวายพระทูลเกล้าฯ ถวายพระทูลเกล้าฯ
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาบดินดีเดโช
ทูลเกล้าฯ ถวายพระทูลเกล้าฯ ถวายพระทูลเกล้าฯ

๔

สืบเนื่องศึกกรมกุ่มจีนศึก ที่ยอมเป็นทูลเกล้าฯ ถวาย
เกล้าฯ ถวายพระทูลเกล้าฯ ถวายพระทูลเกล้าฯ

๕
ร.๕ก.๑๓.๒/๒๐ (๖)

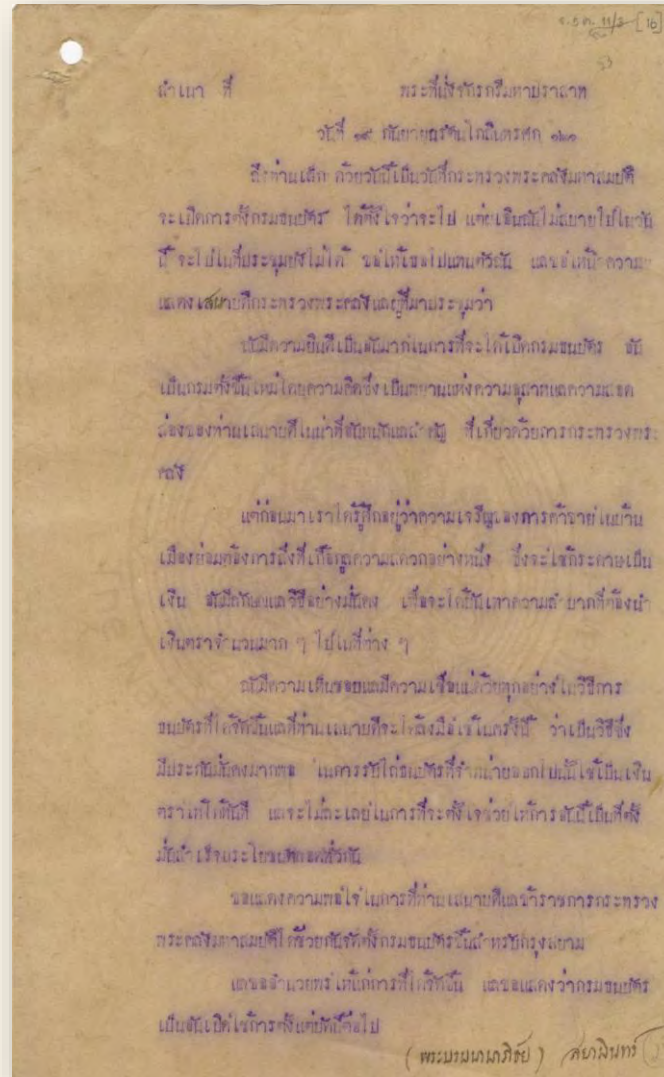
ก็ไม่มีผิดแปลกก็ไปกล่าวพลทหารกรมอื่น ๆ
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาบดินดีเดโช
ทูลเกล้าฯ ถวายพระทูลเกล้าฯ

ตัวอย่างเอกสารจดหมายเหตุ

ด้านการปฏิรูประบบเศรษฐกิจและการคลัง

ร.5 ศ11/3 พระราชดำรัสในการเปิดใช้ธนบัตรคลัง ตกลงใช้พระราชหัตถ์ถึงสมเด็จพระที่นั่งติดอยู่ท้าย (6 - 19 ก.ย. 121)

การให้บริการเอกสารจดหมายเหตุ
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ ให้บริการศึกษา
ค้นคว้า วิจัย และสืบค้นเอกสารจดหมายเหตุผ่าน 2 ช่องทาง ได้แก่

1. ห้องบริการสืบค้นเอกสารจดหมายเหตุ
2. ระบบสืบค้นเอกสารจดหมายเหตุผ่านระบบออนไลน์

ห้องบริการสืบค้นเอกสารจดหมายเหตุ

❖ ห้องกรมหลวงพิชิตปรีชากร

ให้บริการสืบค้นเอกสารจดหมายเหตุลายลักษณ์ และเอกสารประมวลข่าว

ห้องบริการสืบค้นเอกสารจดหมายเหตุ

❖ ห้องบรรณจัด

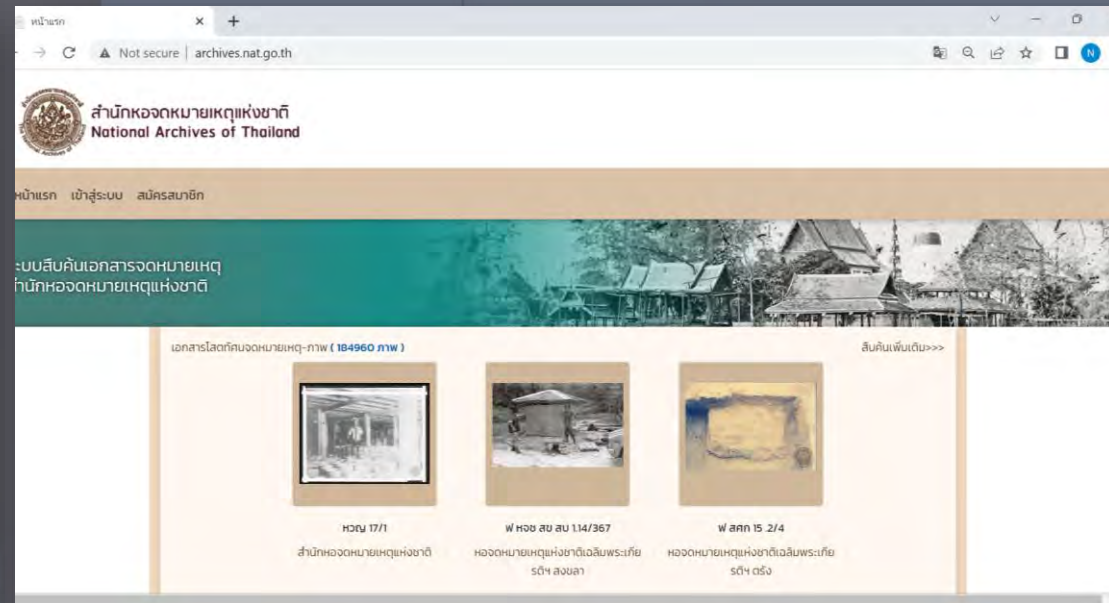
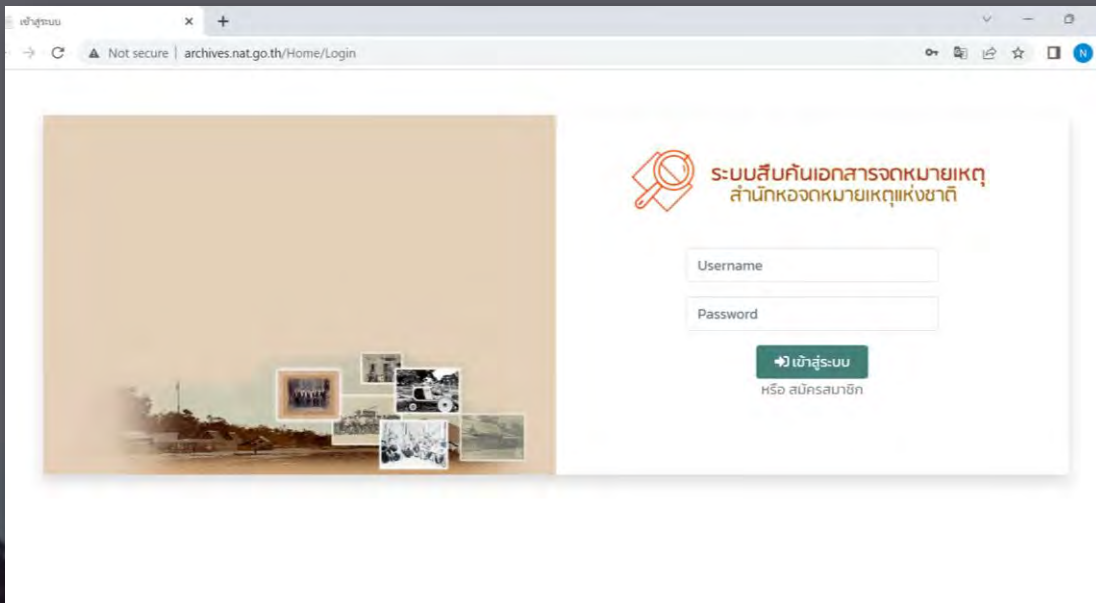
ให้บริการสืบค้นเอกสารโสตทัศนจดหมายเหตุ เอกสารจดหมายเหตุประเภทแผนที่ แผนที่ แบบแปลน และ เอกสารจดหมายเหตุประเภทวัสดุคอมพิวเตอร์

ระบบสืบค้นเอกสารจดหมายเหตุผ่านระบบออนไลน์

❖ ระบบสืบค้นภายนอก

- <https://archives.nat.go.th>
- Mobile Application “NAT Archives”

ช่องทางการติดต่อ

สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ

<https://www.nat.go.th>

contact@nat.go.th

0 2281 1599, 0 2282 8423

ขอบคุณค่ะ

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ
NATIONAL ARCHIVES